

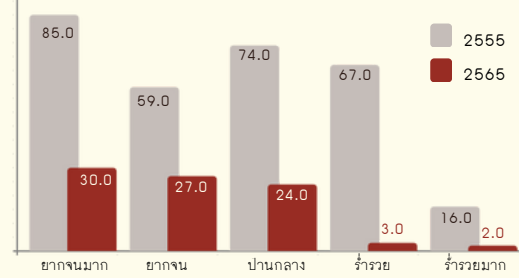
สถานการณ์แม่และเด็ก

บทความแตกต่างทางสถานะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน

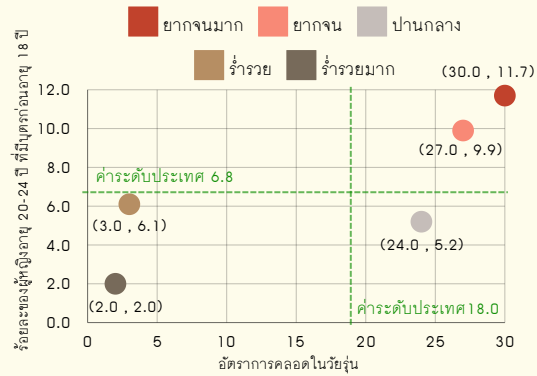
อัตราการเกิดมีชีพลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 12.4 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 7.4 ในปี 2565 ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่วิกฤตเด็กเกิดน้อยลง นอกจากนี้ในปี 2565 มารดายังคงมีความเสี่ยงเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 20.0 จากการคลอดและภาวะแทรกในการมีครรภ์และระยะอยู่ไฟ (ภายใน 6 สัปดาห์หลังคลอด) สำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับองค์การยูนิเซฟ จัดทำการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สามารถติดตามข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติของแม่และเด็ก บทความฉบับนี้ นำข้อมูลพฤติกรรมและทัศนคติของแม่และเด็กมาวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยด้านสถานะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน เพื่อหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับสาเหตุที่อาจส่งผลให้แม่และเด็กมีสถานะทางสุขภาพและการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน พบประเด็นที่น่าสนใจ.....

10 ปีผ่านไป อัตราการคลอดในวัยรุ่น (อายุ 15-19 ปี) “ลดลง” เป็นเท่าตัว

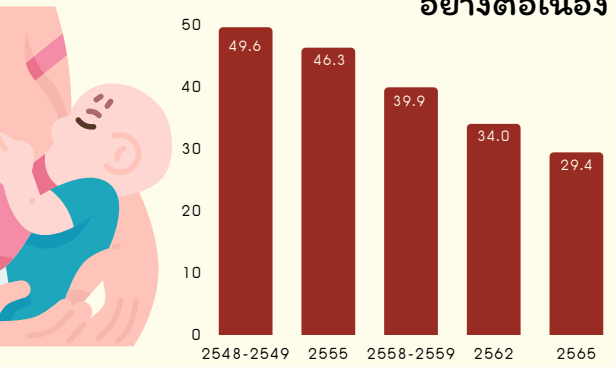

ในรอบ 10 ปี แนวโน้มการคลอดบุตรในวัยรุ่น เป็นไปในทิศทางที่ดี แต่ยังคงพบแม่วัยรุ่นจำนวนมากในกลุ่มประชากรที่มีสถานะปานกลางถึงยากจนมาก (อัตรา 24.0-30.0)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับสถานการณ์การมีบุตรก่อนอายุ 18 ปี ในกลุ่มผู้หญิงที่อายุระหว่าง 20-24 ปี พบว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงในกลุ่มประชากรที่มีสถานะยากจนถึงยากจนมาก

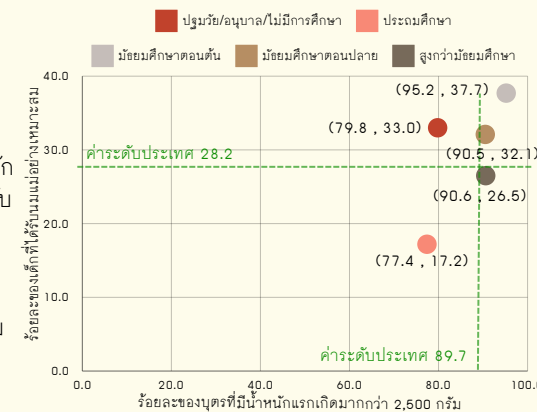
น่ากังวล !! เด็กที่กินนมแม่ครั้งแรกภายในชั่วโมงแรกหลังคลอดมีแนวโน้ม “ลดลง” อย่างต่อเนื่อง

การศึกษาของแม่ “สำคัญ” กับการเจริญเติบโต พัฒนาการ รวมถึงการให้นมบุตรอย่างเหมาะสม

สถานการณ์แม่วัยรุ่นดีขึ้น แต่กลับพบว่าแม่ที่ให้นมลูกภายในชั่วโมงแรกหลังคลอดมีแนวโน้มลดลง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตและพัฒนาการที่เหมาะสมของเด็ก รวมถึงไม่สอดคล้องกับข้อแนะนำขององค์การอนามัยโลก

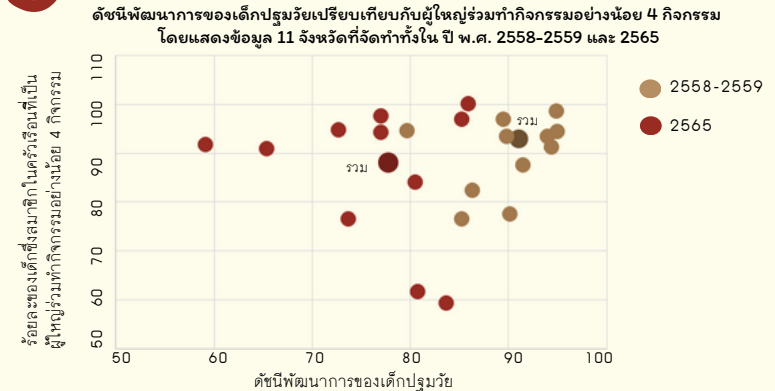
สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างบุตรที่น้ำหนักแรกเกิดมากกว่า 2,500 กรัม กับเด็กที่ได้รับนมแม่อย่างเหมาะสม ตามระดับการศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานของความรู้สำหรับแม่ในการดูแลเด็ก พบว่า แม่ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีความสัมพันธ์ที่ดีกับน้ำหนักแรกเกิดของบุตรและการให้นมบุตรอย่างเหมาะสม

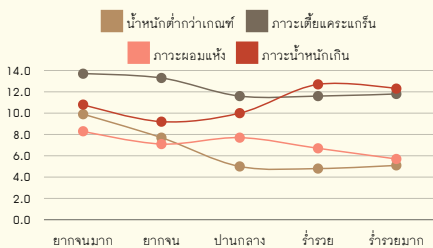
เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีพัฒนาการเด็กปฐมวัยกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำกิจกรรม ระดับจังหวัด พบว่า ปี 2558-2559 มีรูปแบบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันโดยจังหวัดที่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการในระดับสูง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กในสัดส่วนที่สูงเช่นกัน (ข้อมูลกระจุกตัว)

ในขณะที่ปี 2565 กลับพบความสัมพันธ์ในตัวแปรข้างต้นเปลี่ยนแปลงไป โดยพบว่ามีบางจังหวัดที่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการในสัดส่วนที่สูงๆ แต่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับเด็กในสัดส่วนที่ต่ำ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาที่ดีและเหมาะสมตามวัย

5 ปีผ่านไป ดัชนีพัฒนาการเด็กปฐมวัยเปลี่ยนรูปแบบ...

เด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่มีกำลังซื้อ มีภาวะเสี่ยงโรค “อ้วน”

การวิเคราะห์สถานะสุขภาพของแม่และเด็กกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ สะท้อนสาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพที่เกิดขึ้น สามารถนำไปใช้ประกอบการจัดทำแนวทางและพัฒนานโยบายและการแก้ไขปัญหาลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของแม่และเด็กในประเทศแบบไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง รวมถึงส่งเสริมให้แม่ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและการดูแลสุขภาพเบื้องต้นของตนเอง